

katere sem že izuzel in jih vnovič izjemljam iz pravih národnih, da se mi, če se vprihodnje še kaj o tem predmetu oglasim, te spačenosti vprek ne stavijo.

Toliko naj bo rečeno za zdaj o ceni biserov domačih, nad katerimi lepoto bi — kakor slavnoznaní jezikoslovec J. Grimm pravi — ostermela vsa Evropa, ako bi jih le poznala!
Gr. Krek.

Národne pripovedke.

Še ena pravljica o Rojenicah.

Imela je mati sina. Ponoči, ko je bilo dete rojeno, je slišala babica zvonaj pod oknom pogovor tréh belih žensk, kaj bo dete. Ena je rekla: „Mašnik bo.“ Druga: „Ubil ga bo sovražnik v vojski“ in tretja je rekla najglasneje: „Ubila ga bo strelja, ko bo osemnajsto leto spolnil.“

Ko so prinesli dete od svetega kersta, so bili pri botrinji vsi veseli, samo babica, sicer silno zgovorna, je bila zoper navado klaverna in govorila je le, kar je móгла. „Kaj Vam je, Maruša — praša oče boter babico — da se deržite, kakor da bi vam bil volk mlade pojedel?“ — E, kaj bi ne bila žalostna — odgovorí natihoma, da ni otročnica slišala — „Dete, ktero so danes kerstili, bo strelja ubila, ko bo 18. leto spolnilo. Tako sem slišala nocojšno noč se pogovarjati Rojenice pod oknom.“

Ostermeli so vsi nad to novico in žalostno so se razšli. Detetov oče je kmalo potem hudo zbolel. Ko čuti, da mu bolezen gré na smert, razodene svoji ženi, kar mu je babica pri botrinji povedala. Umerl je in žena si je to dobro v glavo vtisnila. Lepo je redila in učila edino dete, ktero je rastle, da so bili vsi veseli.

Rajni je zapustil vdovi veliko premoženje. Ko je bil sin sedemnajst let star in berhek mladeneč, je dala mati velik hram zidati. Globoko in globoko so kopali delavci v zemljo in ko so temelj (grunt) vložili, so začeli zidati obok nad obokom, tako, da so naredili devet obokov.

Ko je vidil sin tako silno zidovje, praša mater: „Čemu zidate toliko terden in globok hram?“ Mati se ni mogla premagati in s težkim sercom pové svojemu sinu, da zida to njemu. Sin je bil pobožen. Delal in pomagal je svoji materi, kolikor je mogel, pa tudi molil je rad. Ne deleč od hiše je dala mati znamenje zidati v spomin svojemu rajnemu možu. K temu znamenju je hodit sin vsak večer in molil je za svojega očeta in za svojo ljubo mater.

Bolj ko se je bližal osemnajstemu letu svoje starosti, tem bolj je njegova mati žalostna prihajala. Spolnil je osemnajsto leto. Zidarji so dodelali hram s deveterimi oboki. Reče tedaj mati sinu: „Preljubi sin! težko, težko, silno težko me stane, te živega v ječo zapreti; saj si mi moje edino veselje, moje edino upanje, — saj si mi moje vse! Pa kar so Rojenice prerokovale, se ima zdaj zgoditi, ko si osemnajsto leto spolnil. Pojdiva še k znamenju Bogu se priporočit, potem pa pojdi v hram, kjer sem ti vsega pripravila, česar ti bo treba.“

„Le pojdiva, mati, k znamenju molit, pa reči vam moram, da imam preživo vero v Boga, kakor da bi misliti mogel, da mu morem uiti. Le pojdiva. Silno soparno je in — zgôdi se Božja volja!“

Gresta k znamenju, mati s težkim, sin pa z mirnim in veselim sercom in z živo vero v Boga. Ne molita še dolgo, kar potamné černi oblaki obnébje, hud viháribuči, — zabliska se in v tem hipu tudi zagromí, da se zemlja zmaja in — oj čudo! v hram z deveterimi oboki je tresilo in ga razdjaló, da ni bilo družega ko sip in razvaline!

„O mati! Božja mogočnost je neizmerna“, — reče sin materi, — „v mojo smert bi mi bili zidali hram; strelja ga je raznesla. Bodi Bogu čast in hvala! njegove dela so velike!“

Zahvalila sta se še goreče modremu Stvarniku in mnogo let sta še živela srečna v pobožnosti in živi veri v Boga!
Zapisal Fr. Malavašič.

O Torki ali Torklji kaj.

Ker ste drage „Novice“ nam že marsiktero pripoved o Torki ali Torklji povedale, mislim, da ne bo od več, če še jaz eno povém, iz ktere lahko spoznate, da Torkljina pridnost ne sluje samo po kmetih, ampak da se tudi sém in tjé po mestu kak biserček od njene pridnosti sliši. Sledečo sem slišala pred kakima dvema letoma.

Kakor se sploh mladi ljudje radi dobrim naukom in svetom posmehujejo in nalaš nasproti ravnajo, ste tudi dve hčeri bogaboječe matere, ktera jih je večkrat opominjala, naj, kadar nehate delati, križ čez delo naredite, zlasti pa še, če dolgo v noč delate, rekoč: „Bog in sveti Božji križ.“ Tako bo nju delo večji tek imelo in še Torka jima bo pomagat prišla. In res! nekega kvaternega tedna se zvečer sestri prav pridno v delu skušate in do pozne noči nogovice pletete. Ker pa niste bile ena drugi kos, ju nazadnje zaspanec prisili, da se k počitku podate. Povedale ste, da ste precej dolgo terdno spale, kar se hipoma obé naenkrat prebudite in slišite, kako ročno da nekdo plete. Poslušale ste en čas, kar jim je jélo vroče prihajati, ker spomnile ste se maternega svarjenja. Nobena se ne upa ganiti, še manj pa spregovoriti. Pustile ste Torko naprej delati, in tako ste v tem strahu zaspale. Zjutraj, ko vstanete, greste koj vsaka svoje delo ogledat; al bilo je ravno vse tako, kakor ste na večer pustile. In od tistega časa niste opustile nikoli več, križa čez delo storiti. Franciška P.....

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Marburga 1. sept. * Z letošnjo letino smo dosti zadovoljni; terta je sila polna, le vreme ji ni kaj ugodno, da bi grojzdje móglo dobro zoréti. V naši vinoprodajavnici pod umnim in krepkim vodstvom gosp. ključarja Kocha iz Rajna gré vinska kupčija kaj dobro. Komaj je vnovič napolnjena s 5000 štertini, kmalo je spet prazna, ker podružnice v Gradcu, Celovcu, Ljubljani in Terstu ga hočejo toliko, da jim komaj zadostuje. Pikrarja iz hrama gosp. nadvojvoda Joana je šlo poslednji čas veliko steklenic celó v Bolonjo itd. Očitno se vidi tú, kaj združena moč premore in kako taki veliki hrami pod vodstvom umnega mojstra pomagajo domačemu, nepoblojenemu vinu na noge!

Iz Siska. Še zmiraj ni nič kupčije in poslednjih osem dni se ni prav nič spečalo. Ker je cena tudi na Dunaji zopet za 6 kr. odjenjala, se tudi prihodnje ni bolje kupčije nadjati, temveč ker tudi pisma iz unanjih dežel malo malo upanja dajajo. Ker ni nobene kupčije, tudi ni mogoče tako ceno povedati, po kateri bi se bilo ravnati. Vode so dobre, vreme je lepo. Turšica obeta pridelka, kakor že mnogo let ne.

Iz tominskih gorá 2. sept. — Te dni so gospod tehant s ces. kantonskim uradnikom ogledovali šolo v naših gorah. Lepa priložnost je bila tú se prepričati, kako so naši duhovni gospodje vneti za šolo, med kterimi pa še posebno pohvalo zasluži častiti gospod Juh, kurat v Poniški. Iz lastne dobre volje je zraven obilih opravil, ki mu jih prizadeva obširna kuracija, vzel na svoje rame tudi šolo. Preskušnja šolske mladine je bila lepa spričba nevtrudljivosti omenjenega gospoda. V mali sobici, ki je bila za silo v šolo predelana, (brez navadnih klopi; pri mizi so se pisati učili) učil je 59 fantov in deklič, kteri so v branji, rajtanji in pisanji se večidel tako dobro skazali, da jih smém očitno pohvaliti. Poslednjič so zapeli tri slovenske pesmice: „Misionsko“, „Tičico“ in „Zakaj bi fantič vesel ne bil“, tudi prav lepo. Po pre-

skušnji so najpridniši dobili bukvice in podobice v darilo; štirim revnim pa pridnim otrokom pa sta dva pričujoča gospoda podelila darilce v dnarjih. Naj mili Bog blagoslovi prizadevanje marljivega gospoda Juha, in naj bi bilo povsod takih duhovnikov obilo bilo!

Fr. S. M. Verhovski.

Iz Ljubnega. †) Zadnji dan avgusta smo dokončali šolsko leto. Zbrali so se šolarji po sv. maši praznično oblečeni v šoli, pričakovaje šolskega ogledovavca prečastitega dehanta radoljškega. Ko je odbila osem, so stopili prečastiti gospod v šolo, ž njimi gospod fajmošter in še nekaj bolj zgodnjih poslušavcov. Nekoliko pozneje so tudi visokočastiti gospod radoljški predstojnik, Janez Košir, počastili Ljubencane v družbi svoje ljubeznjive gospé in še dveh družih gospodičin, ktere je med tem, ko so visokočastiti gospod Košir pri izpraševanju sedeli, gospod inženir Sovan zabavljaj, ter jim cerkev in nov zvonik razkazoval. Po kratki molitvici so začeli gosp. fajmošter, Matija Brolih, s kerščanskim naukom. Odgovarjali so otroci obojega spola tako, da se je moglo vsacemu nazočemu serce smejeti. Ne le nekteri, odgovarjali so od kraja do konca vsi ko da bi rezal. Obnašali so se v družih vedah ravno tako izverstno. Posebno pa zaslužijo gosp. fajmošter in ž njimi učnik posebno hvalo, da ni bila zraven mnogo družih reči sadjoreja zanemarjena. Ne porečem preveč, ako terdim, da so otroci več vedili, ko marsikter star kmet, ki še vedno misli, da se gospodom po mestih, ako govoré o kmetijstvu in svetujejo to in uno, le sanja. Da pa niso bili šolarji mehanično izeksercirani, je samo to dosti opomniti, da so večidel gospod dehant izpraševali, gotovo zato, da so se prepričali: ali otroci tudi razumejo kar govoré, in res, z vsemi so bili kaj zadovoljni. Brez greha bi smeli vsi sosedge Ljubencanom nevošljivi biti zavolj šole, pa tudi skerbeti, da se tu in tam ustanovi šola ali pa poboljša. O poldne smo doveršili izpraševanje. Da tudi tukaj niso brez daril in zlatih bukev, se vé. Po izpraševanju so nas gosp. fajmošter kaj gosposko pogostili. Ker sem že prej opomnil gosp. inženirja Sovan-a, si je gotovo vsak mislil, da je imenovani gospod naredil osnovo za turn, in res je to, pa tudi tako ukusno in izverstno, da vsacemu dopada. Največja čast in slava pa se spodobi gospod fajmoštru Matiju Brolih-u, ki so razun mnogo družih opravil in poprav to veliko delo v tako kratkem času dognali — saj Ljubencanje ne uživajo delj ko dobre štiri leta te sreče, da so dobili za Božjo čast tako unetega pastirja pa tudi, kar cerkveno ekonomijo zadeva, tako razumnega gospodarja. Kril je zvonik ljubljanski mojster gospod Freiburger. Večidel je kril mojstrov sin po imenu Ludvik. Delo mojstra hvali, pa tudi pošteno obnašanje skoz in skoz priporočuje imenovanega mladenčca, ker dobi se še kak dober delavec, pa je že ta ali una reč nad njim. Gospod mojster Freiburger in njegov sin pa nista le umna, izurjena rokodelca, tudi sta, kakor pravite Ljubljancani, honet!

Iz Ljubljane. Sveti oče papež so vsled konkordatne oblasti po členu XXII prečastitega gosp. Antona Kos-a, krajnskega tehanta in častnega korarja, za stolnega prošta v Ljubljani izvolili. — Pretekli četrtek predpoldné so z veliko cerkveno slovesnostjo, ktero so opravljali preč. korar in mestni dekan gosp. J. Zupan, postavili na frančiškansko cerkev podobo sv. Matere Božje, o kateri so unidan „Novice“ že govorile; — bilo je pred mostom in povsod okoli toliko ljudi, da se je vse terlo; brez najmanjega spodtikljeja je bila v malo minutah veličanska podoba na svojem mestu. Sedaj malajo sprednje lice cerkvi po osnovi žl. gosp. Kurz-a Goldenstein-skega; kakošno bo, se bo móglo še le po dokončanem delu povedati. — V pondeljk se je začel sejm, ki bo po novi navadi se končal v saboto. Ljudí je bilo prvi dan malo, morebiti tudi zato, ker — kakor se nam je reklo — je po kmetih kriva misel, da se bode

sejm še le prihodnji pondeljk začel. Kdo jim je kdaj kaj takega oklical? Al ni po vseh farah, v „Novicah“ in tudi v nemškem časniku oklicano bilo, da ta sejm se bode začel pondeljk po malem Šmarnu, — ker tako pride sejm, kakor nekdej, v križev teden. Da so le naši domači ljudje si to zmešnjavo sami napravili, nam pričujejo judje iz daljnih dežel, ki s svojo „zlatnino“ in „sreberino“ niso zamudili sejma; — tedaj je mogel že prav oklican biti, le napačno je bil od nekterih — slišán! Komur je mar za sejm, bi bil pač lahko pri vsakemu zvedil, kdor, postavimo, ima „Novice“; — v „oglasniku“ k 11., 13. in 15. listu letošnjih „Novic“, tedaj 3krat stoji z debelimi čerkami zapisano: četrty sejm v pondeljk po malem Šmarnu!

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Presvitli cesar so ukazali s patentom od 3. sept., da se imajo v prihodnjem letu 1859 davki od zemljiš, pohištev, obertnij in dohodkov z dokladami k tem davkom vred tako in v tisti meri odrajtovati, kakor v letu 1858, toda v novem dnarji. Presvitli cesar si pa prideržijo, če bo treba, še v letu 1859 premene v davkih narediti.

— Povedali smo o svojem času, da se je 14. marca t. l. v Ilavi več jetnikov spuntalo. Nekteri njih so se pri tej priložnosti prav dobro obnašali, zavoljo česa so jim presvitli Cesar tudi milost skazali in nekterim celó ječo, nekterim pa večali manj let spregledali.

— Zastran obračanja novega dnarja za malo loterijo ukazuje najvišji sklep, da se bo od 1. novembra 1858 naprej v malo loterijo najmanj 5 novih krajcarjev stavilo.

— Dunajski mestni odbor je sklenil, da se ima šolnina ali šolski dnar v ljudskih šolah namesti 30 kr. kakor dozdej, po vseh Svetih s 50 kr. novega dnarja, torej za 2½ kr. menj odrajtovati.

— S cesarskim ukazom zastran izmere cestnin, mostnin in brodnin so te davšine za sedmi del do sedanje izmere povišane. Po tem bodo tudi fiškalne cene za prihodnje zakupovanje mit ali šrang za sedmi del povišane in zakupniki bodo mogli po vseh Svetih toliko več zakupa plačevati.

Iz Ogerskega. „Slov. Noviny“ naznanjujejo v 102. listu prežalostno zgodbo, ki se je pripetila gosp. fajmoštru Lud. Holecy-u, pridnemu bčelarju, v Badjanu blizo Šemnice 23. dan pr. m. Bčela ga je picnila, pa komaj je minulo deset minut, bilo je po njem! Zgodilo se je pa to tako-le: Nekoliko seršenov je dražilo bčele fajmoštrovega bčelnjaka; on in svak njegov jih gresta podít. Nevedoč je prinesel fajmošter za vratom v sukni bojé po seršenih razjezeno bčelo saboj v hiso, kjer ga v vrat piči; strašno zavpije; družina mu hití na pomoč ter hitro iz rane potegne želo, — al berž mu začne hudo prihajati, in ni preteklo 10 minut, je žalostno smert storil v najlepši starosti.

Iz Rusije. Iz Odese 27. avg. — Gotovo je, da se je pšenica v krajih, od kodar je največ v Odeso dobivamo, v vsakem ozeru le slabo obnesla. Malo je bo dohajalo k nam in od tod je že zdaj tako visoka cena tega žita. Da zavoljo tega tudi druge žita ne bodo po ceni, si je lahko misliti.

— Car Aleksander biva ta čas v Moskvi, kjer obhaja obletnico svojega kronanja. Od tod pojde v Varšavo, kamor bo prišel 22. t. m. Car bo ostal v Varšavi do 29. septembra, potem pa se bo vernil naravnost v Carsko Selo. Govorice, da bo car še dalje potoval, so bile tedaj prazne.

Iz Černe gore. Časniki pišejo, da bo šel knez Danilo še ta mesec in z njim 100 Černogorcov v Pariz, in da je med Turki in Černogorci storjeno pomirjenje do novega leta. Čakati bo, da se pokaže, ali je poslednja novica resnična ali le časnikarska goska.